

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod :	16 Chwefror 2021
Aelod Cabinet :	Y Cyng. Dyfrig Siencyn
Swyddog Cyswllt :	Dewi W. Jones, Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor
Adran / Gwasanaeth :	Cefnogaeth Gorfforaethol
Teitl yr Eitem	Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-23 – Adolygiad 2021/22

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1. Cymeradwyaeth y Cabinet i Gynllun Cyngor Gwynedd 2018-23 – Adolygiad 2021/22 (y Cynllun) i'w gyflwyno i'r Cyngor ar y 4ydd o Fawrth 2021.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1. Mabwysiadwyd Cynllun y Cyngor 2018-23 yn wreiddiol gan y Cyngor Llawn yn ei gyfarfod ar yr 8fed o Fawrth 2018. Yn flynyddol ers hynny rydym wedi bod yn adolygu ei gynnwys er mwyn sicrhau ein bod fel Cyngor yn parhau i flaenoriaethu ein gwaith yn ôl anghenion pobl Gwynedd.
- 2.2. Mae angen i'r Cabinet yn gyntaf gymeradwyo cynnwys y Cynllun, gan gynnwys y diweddariadau sydd wedi ei wneud iddo, er mwyn argymhell bod yn Cyngor Llawn yn ei fabwysiadu yn ei gyfarfod ar y 4ydd o Fawrth 2021.

3. CYFLWYNIAD

- 3.1. Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023 yw'n datganiad cyhoeddus ni fel Cyngor o'r hyn y bwriadwn ei gyflawni dros bobl Gwynedd. Roedd y Cynllun, yn ei flwyddyn gyntaf, yn datgan ein gweledigaeth am 5 mlynedd, ac yna mae pob adolygiad blynyddol yn cynnig diweddariad sy'n crynhoi yn fyr ble yr ydym wedi ei gyrraedd ar y siwrnai, a beth fydd ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod.
- 3.2. Rydym bellach angen adolygu'r Cynllun er mwyn datgan beth y bwriadwn ei gyflawni yn ystod 2021/22, sef y bedwaredd flwyddyn i mewn i'r cynllun pum mlynedd. Bydd angen i'r Cabinet roi sêl bendith ar y newidiadau sydd wedi eu gwneud i'r Cynllun rhwng 2020/21 a 2021/22. Mae'r Cynllun diwygiedig newydd i'w weld yn **Atodiad 1**.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490
cabinet@gwynedd.llyw.cymru

-
- 3.3. Nodir hefyd fod gwaith pellach i'w gyflawni ar ddiwyg y Blaenoriaethau Gwella er mwyn cyflwyno'r cynllun i'r Cyngor yn ei gyfarfod ar y 4ydd o Fawrth. Ceir enghraifft o'r diwyg newydd yn **Atodiad 2**.
- 3.4. Ble mae newidiadau arwyddocaol wedi eu gwneud i gynnwys y Cynllun rydym yn cyflwyno Asesiad Effaith Cydraddoldeb er mwyn i'r Cabinet bwysu a mesur os ydi'r newidiadau yn dderbyniol o safbwynt yr effaith a gânt ar bobl sydd ag un neu fwy o'r nodweddion sydd wedi eu gwarchod o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Mae'r Asesiad i'w weld yn **Atodiad 3**.
- 3.5. Mae'r Cynllun wedi ei rannu'n 2 brif ran, sef y **Blaenoriaethau Gwella** a'r **Cynlluniau Adran**. Mae'r Blaenoriaethau Gwella yn nodi ein Amcanion Llesiant a'n Prosiectau Blaenoriaeth ar gyfer y cyfnod dan sylw, ac yn crynhoi yr holl feysydd yr ydym am roi sylw penodol iddynt er mwyn gwneud y gwahaniaeth mwyaf i fywydau ein trigolion. O dan bob Blaenoriaeth Gwella ceir crynodeb o'r hyn y bwriedir ei gyflawni.
- 3.6. Ceir disgrifiad o waith dydd i ddydd yr Adrannau o fewn y **Cynlluniau Adran**. Mae'r rhain hefyd yn rhoi sylw i'r hyn yr ydym yn ei wneud mewn ymateb i'r materion a amlygwyd gan Gynghorwyr fel Blaenoriaethau Lleol yn ôl yn hydref 2017.
- 3.7. Dros y misoedd diwethaf mae llawer o'n hymdrechion fel Cyngor wedi canolbwyntio ar ymateb i argyfwng Covid-19 ac felly rydym bellach yn cynllunio ar gyfer sefydlogi ac ail adeiladu. Gan ein bod hefyd angen adolygu Cynllun y Cyngor er mwyn datgan beth rydym yn bwriadu ei gyflawni yn ystod 2021/22, mae'n amserol i ni ymgynghori yn ehangach gyda gweddill yr Aelodau Etholedig er mwyn sicrhau fod y blaenoriaethau'n parhau i gyfarch anghenion pobl Gwynedd.
- 3.8. Bwriedir cynnal y trafodaethau hynny gyda'r Aelodau Etholedig ar yr 8fed a'r 9fed o Chwefror a bydd unrhyw ystyriaethau perthnasol sy'n codi o'r trafodaethau yn cael eu hadrodd ar lafar i'r Aelodau Cabinet yn eu cyfarfod ar y 16eg Chwefror.

4. YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1. Nodir isod y materion sydd angen i aelodau'r Cabinet eu hystyried cyn cymeradwyo'r Cynllun.
- 4.2. Mae llawer o waith wedi'i wneud er mwyn adnabod meysydd y dylid eu blaenoriaethu o ystyried yr hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd wrth sefydlogi ac ailadeiladu yn dilyn argyfwng Covid-19 ac erbyn hyn mae sgôp nifer o brosiectau wedi ei ehangu i gynnwys y materion a oedd wedi eu hadnabod.

4.3. Fe grynhoi'r y prif newidiadau isod. Mae'r wybodaeth yn cynnwys eglurhad o ba brosiectau sy'n newydd i'r cynllun a pha brosiectau sy'n barhad ar y rhai yn y cynllun presennol neu wedi newid rywfaint (e.e. yn ehangu ar brosiect blaenorol neu wedi newid ffocws).

4.4. Mae'r prosiectau canlynol wedi eu hychwanegu o'r newydd. Dylid nodi fod nifer o'r meysydd, megis Trosglwyddiad unedau gwyliau o'r Dreth Gyngor i Drethi Busnes, wedi bod yn derbyn sylw fel rhan o waith y cyngor ers rhai blynyddoedd. Fodd bynnag, mae heriau penodol wedi codi yn sgil argyfwng Covid-19 sydd wedi amlygu'r problemau fwyfwy sy'n golygu eu bod wedi eu huchafu i'w cynnwys ymysg prif flaenoriaethau'r Cynllun.

- Adfywio: llunio cynllun adfywio ar gyfer ein hardaloedd
- Gagendor Lles a Chyrhaeddiad Plant a Phobl Ifanc
- Strategaeth Dysgu Digidol
- Trosglwyddiad unedau gwyliau o'r Dreth Gyngor i Drethi Busnes
- Enwau Llefydd Cynhenid Gymreig
- Darpariaeth Gofal Addas a Chynaliadwy i'r dyfodol
- Strategaeth Cadw Teuluoedd gyda'i Gilydd
- Sicrhau darpariaeth arbenigol briodol leol ar gyfer plant gydag anghenion cymhleth
- Sicrhau fod teuluoedd a plant ag awtistiaeth yn cael mynediad i'r gefnogaeth sydd angen arnynt i ffynnu
- Capasiti Gwarchod y Cyhoedd
- Sicrhau fod rheolwyr yn arddel eu rôl lechyd a Diogelwch yn effeithiol
- Cyflawni Arbedion
- Cymunedau Glân a Thaclus
- Cryfhau Cyfathrebu ac Ymgysylltu

4.5. Yn ogystal, mae sgôp neu gynnwys y prosiectau canlynol wedi newid:

- **Elwa o Dwristiaeth** bellach wedi ei ehangu a'i ail-enwi yn **Twristiaeth – llunio Cynllun Twristiaeth Gynaliadwy**
- Sgôp prosiect **Busnesau'n cael Cymorth i Ffynnu** wedi'i ehangu yn sgil yr angen am gefnogaeth ychwanegol i fusnesau'n dilyn heriau argyfwng Covid-19
- **Darpariaeth Ôl-16, Dalgylch Bangor, Dalgylch Treferythyr (Cricieth), Cydweithio Meirionnydd** wedi ei rannu yn bedwar prosiect unigol sef:
 - **Darpariaeth Addysg Ôl-16 yn Arfon**
 - **Dalgylch Bangor**
 - **Dalgylch Cricieth; a**
 - **Cydweithio Meirionnydd**
- Sgôp prosiect **Cefnogi Llesiant Pobl** wedi'i ehangu yn sgil anghenion gwahanol yn dod i'r amlwg ymysg ein cymunedau'n ystod argyfwng Covid-19

- Sgôp prosiect **Mwy o drigolion Gwynedd i Chwarae Rhan Lawn yn y Byd Gwaith** wedi'i ehangu yn sgil cynnydd mewn diweithdra yn dilyn argyfwng Covid-19
- **Strategaeth Cartrefi i Bobl Gwynedd 2019-24** wedi ei newid i fanylu ar dri prosiect ychwanegol sydd yn dod o dan faner y strategaeth, sef:
 - **Diffyg cartrefi addas i bobl Gwynedd: Sicrhau cymeradwyaeth i'r Cynllun Tai a dechrau gweithredu;**
 - **Mynediad rhwydd a chdir at wasanaeth ymholiadau a chynghori ar faterion tai : Sefydlu un drws ffrynt a desg gymorth ar gyfer y cyhoedd er mwyn eu helpu gyda phroblemau tai; a**
 - **Gosod tai cymdeithasol i bobl leol: Creu polisi gosod newydd ar gyfer y sir fydd yn rhoi mwy o flaenoriaeth i bobl leol**
- Sgôp prosiect **Hybu defnydd o'r Gymraeg ymysg plant a phobl ifanc** wedi'i newid oherwydd yr angen i ystyried sgil effaith y cyfnod clo ar sgiliau a hyder dysgwyr yn y Gymraeg
- Mae'r prosiect **Gwydnwch Cymunedol** wedi ei ymgorffori fel rhan o brosiect **Cefnogi Llesiant Pobl**
- Sgôp prosiect **Cynllun Prentisiaethau** wedi ei ehangu a'i ail-enwi yn **Cynllunio'r Gweithlu**
- Mae'r prosiect **Busnesau Gwynedd i ddefnyddio'r Gymraeg** erbyn hyn yn derbyn sylw fel rhan o waith ddydd i ddydd yr Adran Cefnogaeth Gorfforaethol a'r Adran Economi a Chymuned.

4.6. Mae gweddill y prosiectau Blaenoriaeth Gwella yn parhau o 2020/21 i 2021/22. A yw'r Cabinet yn gytûn gyda'r newidiadau sydd wedi eu amlygu uchod ac i'w gosod ar y ffurf sydd wedi ei amlinellu yn **Atodiad 2?**

4.7. **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru)(2015)**

Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrfff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae angen i gyrfff cyhoeddus gyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y byddant yn gwella llesiant.

4.8. Bu i ni ymgynghori gyda'r Aelodau Etholedig a'r cyhoedd ynghylch y materion sy'n effeithio ar eu llesiant fel rhan o'r broses o ddatblygu'r Cynllun gwreiddiol (ac yn ystod Chwefror 2021) gan hefyd ddadansoddi canlyniadau Asesiad Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn.

4.9. Bydd angen ychwanegu Rhagair yr Arweinydd i'r Cynllun fydd yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor er eu cymeradwyaeth, ac fe wneir hynny yn dilyn y drafodaeth yng nghyfarfod y Cabinet.

4.10. Bydd yr Adran 'Gwybodaeth Ariannol' hefyd yn cael ei diweddarau cyn cyflwyno'r Cynllun terfynol er cymeradwyaeth y Cyngor.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490
cabinet@gwynedd.llyw.cymru

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 5.1. O gymeradwyo'r cynllun, bwriedir ei gyflwyno i'w fabwysiadu yng nghyfarfod llawn nesaf y Cyngor ar y 4ydd o Fawrth 2021.
- 5.2 Ar ôl i'r Cyngor Llawn fabwysiadu'r Cynllun, bydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor. Byddwn hefyd yn rhoi ystyriaeth i'r modd gorau o gyfathrebu prif negeseuon y cynllun gyda'r cyhoedd, a bydd cyfle i Aelodau Cabinet roi eu barn ar hynny yn dilyn mabwysiadu'r Cynllun.

6. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

6.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Pennaeth Cyllid

Mae Cynllun y Cyngor yn ddogfen allweddol, sy'n gosod allan yr hyn y mae Cyngor Gwynedd am anelu i'w wneud dros y dair blynedd nesaf. Mae'r Gronfa Trawsffurfio yn parhau mewn lle i ariannu blaenoriaethau'r Cynllun, ond mae cyfran o'r gronfa yma eisoes wedi cael ei ymrwymo. Mae tebygolrwydd y bydd gofynion adnoddau'r holl flaenoriaethau gwella sydd yn y Cynllun yn fwy na'r arian fydd ar gael iddynt, tra mae priodoldeb ariannol yn golygu y bydd rhaid sicrhau bod ffynhonnell ariannu wedi cael ei adnabod ar gyfer unrhyw ymrwymiad i wario. Disgwyliaf bydd y Cabinet yn parhau i ystyried pob achos busnes yn unigol cyn cytuno i ariannu cynlluniau a awgrymir, ac ar yr achlysuron hyn byddaf yn diweddarau'r Cabinet ar ddigonolrwydd y Gronfa.

ii. Y Swyddog Monitro:

O fewn Cynllun y Cyngor mae agweddau statudol sydd yn cael eu cyfarch, yn benodol felly ynglŷn ag Amcanion Gwella (Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009) ag Amcanion Llesiant a osodir yn unol â'r gofyn yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Drwy adolygu'r Cynllun mae'r Cyngor yn cyfarch gofynion yn blynyddol ynglŷn a'r rhain. Rwy'n cefnogi'r argymhelliad o safbwynt priodoldeb.

6.2 Barn yr Aelod Lleol

Ddim yn fater lleol.

6.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad

Dim i'w nodi.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490
cabinet@gwynedd.llyw.cymru

Atodiadau

Atodiad 1 – Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023: Adolygiad 2020/21

Atodiad 2 – Enghraifft o Flaenoriaeth Gwella wedi ei ddylunio

Atodiad 3 – Aseiad Effaith Cydraddoldeb

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490
cabinet@gwynedd.llyw.cymru